

mellan Khartum och sjöarna. Öfverste Gordon tror, att denna arm förenar sig med River Jei, hvilken utmynnar vid Rabatchambé; men Jei är segelbar ända till 6 breddgrader från Rabatchambé.

Sålunda har, säger öfverste Gordon, Albert-Nyanzas förbindelse med Nilen blifvit klart och tydligt bevisad. Öfverste Gordon tillägger, att någon katarakt ej sinnes mellan Murchison-fallen och Aufena-ön, samt att det första fallet är beläget 23 (engelska) mil från Albert-Nyanza.

Öfverste Gordon lät genast i närheten af Dufli sammansätta ett större i England vid Samuda bygdte jernfartyg. Sammansättningen har dock blifvit fördröjd, emedan de tjufaktiga negrerne stulit åtskilliga af de söndertagna delarna. Såsnart fartyget blifvit färdigt, kommer öfverste Gordon att sjelf begifva sig till Magungo.

Från Stanley hafva inga vidare underrättelser inträffat. Negerhöfdingen Kabba-Rega har, efter det nederlag han lidit mot Stanley, dragit sig tillbaka till de samma kärtrakter, der Lady Baker för några år sedan insjuknade i följd af solstyng. Sannolikt har Stanley vänt sig österut från Viktoria-Nyanza, och är han måhända för närvarande sysselsatt med att undersöka det conglomerat af sjöar, som antagligen utbreder sig mellan Tanganyika och Albert-Nyanza.

Bref från England af den 23 februari inträffade i Kerri vid Dufli den 20 april. Trots denna jemförelsevis snabba förbindelse, anser sig Gordon dock icke kunna tillråda Cook's turister, att företaga resan från Karthum till sjöarna; det skulle nemligen komma att fattas dem icke blott all möjlig komfort, utan äfven det allra nödvändigaste.

93 KRIGSTEATERN. III.

30 *Morgonbladet n:o 191, 19. VIII 1876*

Det ser väl ut som om snart en krigsteater vore obehöflig. Men lika lätt kan hända, att ännu de skarpaste striderna återstå, och vi skildra därför kort det blifvande stridsfältet till tjänst för de läsare, som icke hafva tillgång till bättre krigskartor. Två nya sådana af tyskt arbete hafva vi sett i bokhandeln härstädes. Den ena à 3 mark är försvarlig, ehuru vida sämre än Handtke's, tyvärr utsålda, som kostade endast 3 mark 50 penni; den andra à 1 mark fullkomligt värdelös.

Den förmodan, vi i II (Morgonbl. n:o 179) yttrade, att Tschernajeff återtogade på Timokvägen öfver Gremada (eller Gramada) och här anfölls af turkarne, har besannat sig. Denna gren af Timok kallas Lilla Timok. Vid den ligger orten Knjaschevatz, nu af turkarne intagen. Afståndet härifrån till Saitschar är blott 3 mil, och det är lätt förklarligt, att Ljeschanin, som så ihärdigt försvarat denna position, nu nödgats utan vidare svärds slag uppgifva densamma.

Den bergskedja, som i vester skiljer Timok-dalen från det inre Serbien, är den förut omtalade fortsättningen af Stora Planina. Den har här i skilda delar olika namn, går i en böjning ända till Donau, der den dock sänker sig, och mötes på andra sidan floden af den utgrening från Karpaterna, hvilken skiljer Ungern från Rumänien, så att den utgör en mellanlänk mellan sistsagda berg och Balkan-bergen. – En mil norrom Saitschar ungefär utfaller Stora Timok, flytande från vester, från denna bergskedja. Floddalen är temligen bred, och genom den leder en väg till Morava-dalen, till det ofta nämnda Paratschin, der furst Milan i början hade sitt högkvarter. – Antagligen försvarar

Ljeschanin nu denna väg, som leder i ryggen på serbiska hufvudarmén, på dess kommunikation med Kragujevatz och Belgrad.

Ett annat pass förer från Knjaschevatz till Morava öfver Banja, den ort, genom hvilken, såsom vi nämnt, Tschernajeff först tågade till gränsen och Babina-glava. Detta pass försvarar nu Horvatovitsch. Vägen går åt sydvest, först till Deligrad, nuvarande höggvarteret, och vidare till Aleksinatz. Men från Banja leder också en biväg genom bergen till Stora Timok-dalen, så att de båda härafdelningarna redan på denna stå i förbindelse med hvarandra. Orten Paratschin återfinnes icke på alla kartor, men ligger ett par mil norrom den punkt, der de båda Morava-grenarna, den östra eller bulgariska från Aleksinatz, och den vestra eller serbiska Morava från gränsen vid Rovovara, sammanflyta.

10

Det har uppgifvits, att den östra sidan af Morava-dalen, der serbiska styrkan nu står, icke på längden kan försvaras, men att den vestra är en starkare position. Det kan derföre hända, att krigsteatern flyttas hit. Morava-floden utfaller i Donau 5 mil ungefär österom Belgrad, och ehuru stora vägen går öfver på flodens vestra strand vid Kuprija, ett stycke norrom Paratschin, leder densamma till fästningen Semendria nära dess utlopp.

20

Parallelt med denna väg går den andra större vägen från söder, från gränsen vid Novibazar längsåt floden Jbar, som faller i vestra Morava, sedan öfver denna flodgren genom Kragujevatz till Belgrad. Det är väl denna väg, som anses för den viktigare och lättare att försvara. Om tidningarna varit rätt underrättade, hafva serberne också en viktig punkt i staden Kruschevatz nära flodgrenarnas föreningspunkt, öfver hvilken en väg förer från Aleksinatz, vesterom bulgariska, söderom serbiska Morava till Novibazar-Belgrad -vägen. Ty här skall serbernes hufvuddepôt finnas både af vapen och andra krigsförnödenheter. Det har från turkisk sida berättats, att denna plats vore hotad af någon särskild trupp, men man känner ännu intet säkert härom. – Eljest synes det antagligt, att turkarne icke kunna avancera mot norr österom floden, sålänge serberne innehafva vestra flodstranden.

30

Montenegrinernes affärer äro dunkla. Det visar sig, att Muktar-pascha icke förföljde montenegrinerna på Korito-vägen, utan från Nevesinje gick fram på vägen från Mostar till Stolatsch och derifrån åt öster på en biväg, som vid orten Plena träffar Korito-vägen, hvilken här gör en stark vinkel åt söder till Bilek. Hit ankom han före montenegrinerna och anföll dem på den i öster och vester löpande tvärvägen från Krotj till Bilek (se II) i trakten af Buschidol. Denna ort ligger endast 2 mil från Bilek, icke 4 mil, såsom senast af misstag uppgafs. På den omtalade bivägen från Korito kunde montenegrinerna samlas här äfven från denna ort. Det är väl denna väg, som menas, då det omtalas, att montenegrinerna tågade på kort afstånd, parallelt med Muktar, utan att denne visste något härom. Ty från Plena går vägen till Bilek parallel med densamma.

40

På senaste tid har man sett många uppgifter om bosniska upprorets framgång. Uppsöker man på kartan de intagna orter, som uppräknas, finner man, att fråga är endast om nordvestra Bosnien, bergstrakterna (i Dinariska alporna) vid österrikiska gränsen. Dock ligger t. ex. orten Masidan endast en mil från Banjaluka, med 15 000 invånare, som återfinnes på alla kartor.

50

Men olyckan är, att alla städer i dessa länder äro befästade och i

turkarnes våld. Utan kanoner eller med obetydliga sådana kunna de icke intagas. Man ser derföre äfven montenegrinerna kringgå städerna såsom het gröt. Tschernajeff eller hans underbefälhafvare Stratemirotsch stannade utanför Akpalanka. Alimpitsch står sedan veckor utanför Bjelina, Zachs efterträdare utanför Sienicza, arkimandriten Dutschitsch utanför Novibazar.

Om dessa sistnämnda torde kunna sägas, att tidningsstrategerna gratis gifvit dem i uppdrag att förena sig med montenegrinerna. Ty dessa hafva icke funnits på nära nejder, ehuru visst afståndet mellan 10 deras östligaste gräns och Serbien vid Sienicza är endast 4 mil fogelväg. Men Turkiets andra jernväg går från Saloniki till Mitrovicza, 5 å 6 mil från Novibazar, och landsvägen derifrån leder öfver denna ort och Sienicza till Bosnien, utgörande den enda praktikabla väg, på hvilken turkarne numera kunna komma till detta land eller derifrån. Att afskära den är derföre redan en ganska god strategisk uppgift, som, om den lyckas, på längden måste gifva sakerna i Bosnien en vändning, glädjande för Kuusamo-gubbarne.

20

94 HERR REDAKTÖR!

Morgonbladet n:o 191, 19. VIII 1876

Emedan jag anser, att också den läsande allmänheten kunde hafva ett ord med angående tidningarnes brottsmålshistorier, anhåller jag förbindligt, att mitt andragande måtte få en blygsam plats i Morgonbladet. Jag manas härtill af dessa dagars erfarenhet, som visar, att allt förblir vid det gamla.

Jag anhåller få tillägga, att om vederbörande redaktioner, såsom det 30 uppgifvits, anse sig böra upprätthålla afskräckningsteorin, så synes det väl onödigt att slösa millioner på förbättringsfängelser. Min tanke är, att ärade redaktioner i denna sak befinna sig i samma ställning, som jag sett en del tidningar i Sverige intaga i frågan om lotteriannonsers införande. De förklara sig villiga att utesluta dessa, så snart »alla» tidningar göra likaledes. Men att ensidigt så förfara, förklara de endast medföra den följd, att prenumerantantalet ökas för de blad, som införa 40 annonserna. Ty en stor allmänhet önskar läsa dem. Så torde också hvarje redaktion hos oss tänka om brottmålsgodbitarne; det finnes väl något blad som ensamt gör dem sig till godo. Men om blott hufvudstadsbladen skulle förena sig om uppoffringen, skulle landsortsbladen nog följa exemplet – till och med gå in på att afskaffa »banditerna», hvilka mig veterligen numera försvunnit ur hela Europa och lefva endast i vårt lands tidningar, i hvilka »en bandit» tillgriper en rökt skinka här, och en annan »bandit» tillegnar sig en fårskinnsfäll der.

Ett beslut att utesluta alla namn ur guvernörernas berättelser och poliskammarens meddelanden borde icke vara påkostande. Ty jag medger, att det kan vara nyttigt att upplysa stulna saker, för att bidra till deras tillrättaskaffande.

Såsom ett bevekande skäl, hvad de sistnämnda angår, vill jag erinra: 50 Hvar och en, som tagit notis om dessa meddelanden, har säkert anmärkt, att med få undantag stölderna ske »ur oläst rum». Huru många eländiga stackares förderf, denna sakegarens lättsinniga vårdslöshet, att icke hålla sina rum lästa, under tidernas lopp medfört, är väl oberäkneligt. Skada, att sådane icke kunna straffas med dryga böter! Polisen kunde väl fränsäga sig all möda att söka rätt på, hvad de